

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Tutkimuksen nimi:

Työkuormitus kaupan alalla – Kuormitushuipuista sujuvampaan työhön

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Sinua pyydetään mukaan tutkimukseen, jonka toteuttaa Työterveyslaitos yhteistyössä työnantajasi eli Osuuskauppa Arinan, Osuuskauppa Hämeenmaan, Kymen seudun osuuskaupan, Osuuskauppa PeeÄssän ja Pirkanmaan osuuskaupan kanssa. Tässä Työkuormitus kaupan alalla – Kuormitushuipuista sujuvampaan työhön -tutkimushankkeessa selvitetään kaupan alan työkuormitusta hyödyntämällä useita eri tietolähteitä ja voit itse vaikuttaa annatko luvan niiden käyttöön ja mihin osiin tutkimusta haluat osallistua. Hankkeessa kootaan tiedot työnantajan vuorosunnitteluohjelmasta koskien työaikoja ja muista työnantajan rekistereistä koskien työtapaturmia ja läheltä piti -tilanteita. Kokoamme erikseen kyselytietoa kaikilta työntekijöiltä. Sen lisäksi pienemmälle joukolle (noin 10 työntekijää) kustakin alueosuuskaupasta tarjotaan mahdollisuus osallistua haastatteluihin, joissa kootaan tietoa työntekijöiden kuormituskokemuksista sekä fyysisen työkuormituksen mittauksiin. Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja sinun mahdollista osuuttasi siinä.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista eikä tietojasi välitetä työnantajallesi. Lue rauhassa tämä tiedote. Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä tutkimuksen vastuulliseen johtajaan tai työpaikkasi yhteyshenkilöön (yhteystiedot löytyvät asiakirjan lopusta).

Kaikki työntekijät voivat osallistua kyselyyn vastaamiseen ja kyselyyn vastaaminen toimii suostumuksena tutkimukseen osallistumiselle. Kysymme kyselyn lopussa lupaa yhdistää työnantajan rekisteritietoja kyselyvastauksiin, sekä kiinnostuksestasi osallistua pienemmälle joukolle tehtäviin tarkempiin fyysisen työkuormituksen mittauksiin ja haastatteluun. *Mikäli haluat osallistua tarkempiin mittauksiin, saat niistä lisätietoa kyselyn yhteydessä ennen kuin annat suostumuksesi. Huomioithan, että tarkempiin mittauksiin ei kuitenkaan voi osallistua, mikäli sinulla on normaalia työntekoa haittaava tuki- ja liikuntaelimestön vaiva tai jokin seuraavista sykevälivaihteluun vaikuttavista terveydellisistä tiloista: sydämentahdistin, tehty sydämensiirto, vaikea sydänsairaus, jatkuva eteisvärinä tai eteislepatus, kontrolloimaton kilpirauhashäiriö tai jos olet rasakaana. Tutkimukseen ei myöskään voi osallistua, mikäli lääkityksenä on alfa- tai beetareseptoreiden salpaaja. Jos olet epävarma, voitko osallistua näihin tarkempiin tutkimuksiin, ole yhteydessä tutkimuksen vastuulääkäriin (Hanna Jantunen, puh. +358 50 514 3803). Jos päätät osallistua näihin tarkempiin mittauksiin, olemme sinuun erikseen yhteydessä ja mikäli terveydentilasi sallii osallistumisen, niin sinua pyydetään allekirjoittamaan erillinen suostumus.*

HUS alueellinen lääketieteellinen tutkimuseettinen toimikunta on antanut tutkimussuunnitelmalle puoltavan lausunnon.

Osallistumisen vapaaehtoisuus, keskeyttäminen ja suostumuksen peruuttaminen

Tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Voit kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen, keskeyttää osallistumisesi tai peruuttaa jo annetun suostumuksesi tähän tutkimukseen syytä ilmoittamatta, milloin tahansa tutkimuksen aikana.

Jos peruutat suostumuksesi sinusta kerättyjä henkilötietoja ei käytetä uusissa analyyseissä (mikäli se on teknisesti mahdollista), mutta siihen mennessä tapahtuneen käytön pohjalta tehtyjä analyysejä ei pystytä peruuttamaan.

Halutessasi peruuttaa tutkimukseen osallistumisesi ota yhteyttä tutkimuksen vastuulliseen johtajaan, tutkimusprofessori Annina Ropposeen, sähköpostitse annina.ropponen@ttl.fi tai puhelimitse 043-8251392.

Mitä tutkitaan ja miksi

Kaupan alan työkuormitustilanteiden ja etenkin työssä esiintyvien kuormitushuippujen ja niitä aiheuttavien työtilanteiden ja olosuhteiden tunnistaminen, sekä työn kokonaiskuormituksen ymmärtäminen edellyttävät uutta tutkimustietoa. Tässä tutkimuksessa hyödynnetään työnantajan rekisteritietoja työajoista, työtapaturmista ja läheltä piti-tilanteista, kysely- ja haastattelutietoa työntekijöiden kuormituskokemuksista sekä sykevälivaihtelu- ja lihaskuormitusmittauksia.

Koottujen tietojen perusteella tämä tutkimus tuottaa kokonaisvaltaisesti uutta tietoa kaupan alan työkuormituksesta (fyysinen ja psyykinen) ja kuormitushuipuista. Koottava tieto auttaa tunnistamaan käytännön keinoja, joilla voidaan tukea työssä jaksamista ja työhyvinvointia päivittäisessä työssä. Lisäksi toteutetaan osallistavia työpajoja erikseen työntekijöille ja esihenkilöille, joilla tuetaan kehittämiskohteiden huomiointia työpaikan arjessa. Työn kokonaiskuormituksen hallinta on erityisen tärkeää nuorten työntekijöiden työkyvyn tukemiseksi ja kaupan alan työntekijöiden vaihtuvuuden vähentämiseksi ja työurien tukemiseksi.

Tämän terveystieteellisen tutkimuksen tavoitteena on 1) selvittää työkuormitusta ja etenkin sen huippuja ja 2) selvittää työpäivän aikaista ja vapaa-ajan palautumista kuormitustilanteissa. Lisäksi on tarkoitus selvittää:

1. Missä työvuoroissa (aamu-, päivä, ilta- tai yö) fyysistä työkuormitusta erityisesti esiintyy?
2. Missä työvuoroissa psyykkisesti kuormittavia tilanteita erityisesti esiintyy?
3. Mitkä tekijät ovat yhteydessä a) fyysiseen ja b) psyykkiseen työkuormitukseen?
4. Millaisissa työtilanteissa kuormitushuippuja esiintyy?
5. Mitkä tekijät ovat yhteydessä työpäivän aikaiseen palautumiseen?
6. Mitkä tekijät ovat yhteydessä vapaa-ajan palautumiseen?

Sinut on kutsuttu mukaan tutkimukseen, koska tutkimus toteutetaan Osuuskauppa Arinan, Osuuskauppa Hämeenmaan, Kymen seudun osuukaupan, Osuuskauppa PeeÄssän ja Pirkanmaan osuukaupan ABC-ketjun toimipaikoissa, Hämeenmaan ja Kymen seudun osuuskauppojen Sale-myyvälöissä ja Prismoissa. Tutkimukseen kutsutaan osallistumaan kaikkiaan noin 2625 työntekijää, jotka työskentelevät tutkimukseen osallistuvissa kaupan alan työyksiköissä.

Tutkimuksen toteuttaa Työterveyslaitoksen monitieteinen tutkimusryhmä. Ryhmään kuuluvat tutkimusprofessori Annina Ropponen, tutkimushankkeen johtaja ja vastuullinen tutkija (annina.ropponen@ttl.fi),

erityisasiantuntija Ilkka Asikainen, haastattelu- ja laadulliset menetelmät (ilkka.asikainen@ttl.fi), erikoistutkija Eija Haukka, työn fyysinen ja psykososiaalinen kuormitus, (eija.haukka@ttl.fi), erityisasiantuntija Maria Hirvonen, tilastotiede ja datamanageerointi (maria.hirvonen@ttl.fi), lääkäri Hanna Jantunen, vastuulääkäri (hanna.jantunen@ttl.fi), tutkimushoitaja Nina Lapveteläinen, sykevälivaihtelun ja lihaskuormitusmittausten toteutus (nina.lapvetelainen@ttl.fi), tutkija Joonas Poutanen, työn fyysinen ja psykososiaalinen kuormitus (joonas.poutala@ttl.fi), vanhempi asiantuntija Ari-Pekka Rauttola, sykevälivaihtelun ja lihaskuormitusmittausten asiantuntija ja koordinoija (ari-pekka.rauttola@ttl.fi), sekä tutkija Pihla Säynäjäkangas, sykevälivaihtelun ja lihaskuormitusmittausten asiantuntija (pihla.saynajakangas@ttl.fi). Tutkimuksen yhteyshenkilöinä osallistuvissa alueosuuskaupoissa toimivat Minna Savikko (Osuuskauppa Arina, minna.savikko@sok.fi), Minnastina Miettinen (Osuuskauppa Hämeenmaa, minnastina.miettinen@sok.fi), Sanna Mäenpää (Kymen seudun osuuskauppa, sanna.maenpaa@sok.fi), Tiina Keinänen (Osuuskauppa PeeÄssä, tiina.keinanen@sok.fi) ja Jaana Salo (Pirkanmaan osuuskauppa, jaana.salo@sok.fi).

Miten tutkitaan

Tutkimuksessa kootaan aineistoja kuudella eri menetelmällä, joista kyselytutkimukseen (kohta 4 alla) kutsumme osallistujiksi kaikki työntekijät. Saamme suoraan työnantajasi sähköisestä Ortec Workforce Scheduling (Elli)-työajanseurantajärjestelmästä:

- 1) toteutuneet työajat 01.01.2018-31.12.2024. Näistä Elli-tiedoista voidaan tunnistaa
- 2) sairauspoissaolotiedot ilman diagnooseja (sekä tiedot muista poissaoloista kuten koulutuspäivistä ja hoitovapaista). Lisäksi työnantajan rekisteritiedoista kootaan
- 3) työtapaturma- ja läheltä piti-tiedot.

Nämä tiedot saadaan suoraan S-ryhmältä heidän omana poimintanaan eri järjestelmistä ja tiedot toimitetaan Työterveyslaitokselle heti alkuvuodesta 2024 jo käytössä olevan tietoturvallisen, suojatun Sharefile-yhteyden kautta. Työterveyslaitoksella vain tutkimusrekisterin ylläpitäjä ja hankkeen datamanageri käsittelevät henkilötunnisteita sisältävää tietoa. Tunnisteita tarvitaan aineistojen yhdistämiseen eri järjestelmistä, kyselystä ja mittauksista (katso mittausten kuvaukset alta). Kaikki aineistot pseudonymisoidaan (eli niistä poistetaan kaikki henkilötunnisteet ja kullekin tutkittavalle annetaan oma tutkimusnumero) ja tämä pseudonymisoitu aineisto on vain tutkimusryhmään nimettyjen tutkijoiden käytössä, mutta tutkijoilla ei ole tiedossa kuka todellinen henkilö mikin tutkimusnumero on.

4) Kuormitustekijöihin liittyvä sähköinen kysely Webropol-ohjelmalla toteutetaan kaikille osallistuvien alueosuuskauppojen työntekijöille helmi-maaliskuussa 2024. Kyselyyn vastaamiseen kuluu noin 15 minuuttia ja voit vastata tietokoneella tai älypuhelimella. Kyselyllä selvitetään työn sosiaalisia ja psyykkisiä vaatimuksia sekä kuormitusta, saatua sosiaalista tukea, palautumista ja työn- ja muun elämän yhteensovittamista sekä kriittisten tapahtumien menetelmää soveltavilla kysymyksillä kuormitushuippuihin kytkeytyviä tapahtumia, olosuhteita ja tilanteita. Kyselyssä kysymme kiinnostustasi osallistua tarkempiin mittauksiin (katso kohdat 5-6, alla) sekä erikseen luvan yhdistää työnantajan rekisteritietoja (kohdat 1-3, yllä) antamiisi kyselyvastauksiin.

5) Fyysisen työkuormituksen mittaukset eli hengitys- ja verenkiertoelimistön (syke ja sykevälivaihtelu) ja tuki- ja liikuntaelimistön (lihassähköinen aktiivisuus ja työasennot) kuormitusmittaukset suoritetaan vapaaehtoisille työntekijöille (10 työntekijää/alueosuuskauppa) keväällä 2024. Tähän etsimme vapaaehtoisia erikseen ja osallistumisen edellytys on siitä, ettei sinulla ole terveyteen liittyvää estettä osallistua. Näihin mittauksiin osallistuminen kestää kaikkiaan noin 25 tuntia. Työvuoron alussa (aamulla) kiinnitetään mittalaitteet, joista tuki- ja liikuntaelimistön kuormitusta mittaavat pienet lihaksen päälle teipillä kiinnitettävät

mittalaitteet poistetaan kuormittavien työtehtävien jälkeen (enintään 4 tunnin kuluttua) ja hengitys- ja verenkiertoelimistön kuormitusta ja palautumista yhden työvuoron ja sitä seuraavan yön ajan mittaava Bodyguard3-mittalaite seuraavana päivänä, 24 tunnin kuluttua. Bodyguard3-mittaria, joka kiinnitetään rintakehälle kahdella tarrakiinnitteisellä elektrodilla, pidetään päällä koko työvuoron ja sitä seuraavan yön ajan, kunnes tulet uudelleen työpaikalle. Saat erilliset ohjeet Bodyguard3-mittarin kanssa peseytymiseen ja mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Mittalaitteen kanssa voit elää aivan tavanomaisesti. Mittareiden kiinnittäminen kestää noin puoli tuntia ja toteutetaan niin, että näkösuojatussa paikassa on läsnä vain tutkimukseen osallistuva työntekijä ja Työterveyslaitoksen tutkija, jolla on asiantuntemus mittauksista. Halutessasi voit pyytää, että mittalaitteet kiinnittää samaa sukupuolta oleva tutkija. Mittausten ajan sinun tulee täyttää sykevälivaihtelumittauksiin liittyvää paperista mittauspäiväkirjaa, johon merkitään esimerkiksi nukkumaanmeno- ja heräämisajat sekä mahdolliset päivän aikana otetut säännöllisestä lääkityksestä poikkeavat lääkkeet (esim. kipulääke, unilääke). Päiväkirjan täyttö vie kaikkiaan noin viisi minuuttia. Näitä tietoja tarvitaan, jotta niiden vaikutus sykevälivaihteluun osataan ottaa huomioon tutkimusanalyseissa. Tuki- ja liikuntaelimistön kuormitusmittauksiin valitaan joitakin fyysisesti kuormittavimpia työtehtäviä, jotka tunnustetaan Työterveyslaitoksen jo toteuttamien pilottimittausten perusteella ja haastatteleamalla. Mittalaitteiden kiinnittämisen yhteydessä kullekin lihakselle tehdään maksimaalinen lihasvoimamittaus maksimaalisen lihasaktiivisuuden selvittämiseksi, johon työn aikainen lihasaktiivisuustaso suhteutetaan.

Näiden mittausten yhteydessä toteutetaan

6) haastattelu kriittisten tapahtumien menetelmällä. Haastattelu vie enintään puoli tuntia ja se toteutetaan samassa yhteydessä, kun mittareita kiinnitetään tai niiden toimintaa testataan. Haastattelutilassa ei ole läsnä muita. Haastattelussa sinua pyydetään kuvailemaan kokemus tai tilanne töissä, joka tuntui a) fyysisesti tai psyykkisesti kuormittavalta, vaikealta tai heikensi työssä jaksamista, lisäksi pyydämme pohtimaan b) mitä tilanteessa tapahtui ja mitkä asiat vaikuttivat tilanteen syntymiseen/kuormituksen korostumiseen c) mikä mahdollisesti auttoi tilanteessa ja d) millaista tukea tilanteessa olisit toivonut. Haastattelut tallennetaan, litteroidaan ja analysoidaan sisällön analyysillä.

Kaikkeen tutkimuksen tiedonkeruuseen osallistuminen on vapaaehtoista ja fyysisen työkuormituksen mittausten osalta varmistetaan, ettei sinulla ole mittaukseen osallistumiseen vaikuttavaa terveydellinen es-tettä. Näitä ovat jokin seuraavista sykevälivaihteluun vaikuttavista terveydellisistä tiloista: sydämentahdistin, tehty sydämensiirto, vaikea sydänsairaus, jatkuva eteisvärinä tai eteislepatus, kontrolloimaton kilpirauhashäiriö tai jos olet raskaana. Tutkimukseen ei myöskään voi osallistua, mikäli lääkityksenä on alfa- tai beetareseptoreiden salpaaja. Lihaskuormituksen mittausten osalta yläraajojen toimintakyvyn merkittävä aleneminen on este osallistumiselle. Sykevälivaihtelu- ja lihaskuormituksen mittauksiin osallistuvat henkilöt saavat henkilökohtaisen, kirjallisen palautteen mittausten jälkeen. Palautteen yhteydessä konsultoidaan lääkäriä, mikäli tuloksissa havaitaan poikkeamia ja tällaisessa tapauksessa lääkäri vastaa tutkittavien ohjaamisesta jatkotutkimuksiin.

Tutkimuksen päätyminen

Tutkimushanke käynnistyi 1.9.2023 ja päättyy 31.12.2026. Sähköinen kysely toteutetaan keväällä 2024. Mikäli osallistut tarkempiin hengitys- ja verenkiertoelimistön ja tuki- ja liikuntaelimistön kuormituksen mittauksiin, niin ne toteutetaan myös keväällä 2024 erikseen sovittavina ajankohtina ja samassa yhteydessä tehdään haastattelu. Tarkempiin mittauksiin osallistuvat saavat henkilökohtaisen palautteen tuloksista loppuvuoden 2024 aikana.

Tutkimuksen alkamisesta sen tulosten julkaisuun on arvioitu kestävän kokonaisuudessa kaksi vuotta, mistä ajasta tutkittavien osuuden arvioidaan kestävän puoli vuotta.

Tässä hankkeessa koottua aineistoa voidaan käyttää samaa tutkimusaihetta koskevissa Työterveyslaitoksen jatkotutkimushankkeissa vuoden 2030 loppuun saakka, jos annat siihen luvan vastaamalla kyselyyn. Suostumuksen antaminen on vapaaehtoista. Kyselyyn vastaaminen toimii suostumuksena, mutta sen voi peruuttaa milloin tahansa ilman että siitä koituu Sinulle mitään haittaa. Tarkempiin fyysisen työkuormituksen mittauksiin ja haastatteluun osallistumisesta pyydetään suostumus erikseen vapaaehtoisilta, joilla ei ole terveydellisiä esteitä osallistua.

Tutkimuksen toteuttaja ja rahoittaja

Työterveyslaitos toteuttaa tutkimuksen kullakin alueosuuskauppojen paikkakunnalla eli Oulussa (Osuuskauppa Arina), Lahdessa (Osuuskauppa Hämeenmaa), Kouvossa (Kymen seudun osuuskauppa), Kuopiossa (Osuuskauppa PeeÄssä) ja Tampereella (Pirkanmaan osuuskauppa). Tutkimuksen rahoituksesta vastaavat Työterveyslaitos, Työsuojelurahasto ja osallistuvat alueosuuskaupat.

Tutkimuksen mahdolliset hyödyt ja riskit

Kaikkiaan tämän tutkimuksen tuottama tieto auttaa selvittämään kaupan alan työkuormitusta, työhön liittyvistä kuormitushuipuista ja niiden yhteydestä esimerkiksi sairauspoissaoloihin, tapaturmiin tai läheltä piti-tilanteisiin. Nämä hankkeen tulokset tiedotetaan osallistuvien organisaatioiden henkilöstölle hankkeen lopussa. Erillisiin hengitys- ja verenkiertoelimistön ja tuki- ja liikuntaelimistön kuormituksen mittauksiin osallistuville annetaan henkilökohtainen palaute tuloksista, joka antaa tietoa fyysisestä kuormituksesta ja palautumisesta työpäivän aikana ja sen jälkeen. Palautteen yhteydessä konsultoidaan lääkäriä, mikäli tuloksissa havaitaan poikkeamia ja tällaisessa tapauksessa lääkäri vastaa tutkittavien ohjaamisesta jatkotutkimuksiin. Palaute toimitetaan suojattuna sähköpostina loppuvuodesta 2024, mutta viimeistään 31.3.2025.

Tutkimuksesta mahdollisesti aiheutuvat haitat ja epämukavuudet

Tämän tutkimuksen työnantajan rekisteritiedoista tai kyselyvastauksista ei aiheudu haittaa tai epämukavuutta tutkittaville. Kyselyyn vastaaminen voi tuntua työläältä, mutta sen voi täyttää eri osissa eikä vastaminen vie kuin vähän aikaa (enintään 15 minuuttia). Mikäli osallistut pienemmän ryhmän hengitys- ja verenkiertoelimistön ja tuki- ja liikuntaelimistön kuormituksen mittauksiin, vie mittareiden kiinnitys noin puoli tuntia, mutta se tehdään työajalla. Mittauselektrodit ja kiinnitysteippi voivat tuntua kiinnitysvaiheessa viileiltä iholla, jonka jälkeenkin ne voi tuntea iholla, mutta ne eivät aiheuta kipua. Elektrodit tai teippi voivat aiheuttaa tilapäistä ihoärsytystä. Ihoärsytyksen riskiä vähentää kuitenkin se, että mittaus kestää kaikkiaan vain vuorokauden (24 tuntia).

Tutkimuksen aikana sinun tulisi huomioida seuraavat arkielämäsi vaikuttavat seikat: sykevälivaihtelumittausten aikana ei tule käyttää alkoholia ja mittausten aikana tulee täyttää mittauspäiväkirjaa.

Tutkittavien vakuutusurva ja korvaukset

Hankkeessa tehtävä kysely ei tuota riskiä haitallisista seurauksista tai vahingoista tutkittavalle. Sykevälivaihtelu- tai tuki- ja liikuntaelimestön kuormituksen mittauksiin mahdollisesti liittyvä ohimenevä ihoärsytys on kuvattu yllä ja tarvittaessa tutkittava voi olla yhteydessä tutkijoihin tai työterveyshuoltoon. Työterveyslaitos omistaa tutkimuksessa käytettävät mittarit ja ne on vakuutettu Työterveyslaitoksen puolesta.

Tutkittavalle maksettavat haitta- ja kulukorvaukset

Tähän tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota. Tutkimus toteutetaan työpaikallasi, joten siitä ei aiheudu sinulle mitään ylimääräisiä kuluja ja tutkimukseen kuuluvat mittarit ja materiaalit ovat sinulle ilmaisia.

Henkilötietojen käsittely ja tietojen luottamuksellisuus (lyhyesti)

Tässä tutkimuksessa sovelletaan suomalaista tutkimus- ja henkilötietojen suojaa koskevaa lainsäädäntöä. Tutkijat ja muu tutkimushenkilöstö ovat sitoutuneet noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja tutkimuksen eettisiä ohjeita. Tarkempi kuvaus tutkimuksen oikeusperustasta on tämän tiedotteen lopussa.

Henkilötietojasi käsitellään tieteellistä tutkimustarkoitusta varten. Sinusta kerättyä tietoa ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Kaikki tietojasi käsittelevät tahot ja henkilöt ovat salassapitovelvollisia. Lisää tietoa henkilötietojesi käsittelystä ja oikeuksistasi saat tämän tiedotteen lopusta.

Lisätiedot ja yhteyshenkilöt

Jos sinulla on kysyttävää tutkimuksesta, voit olla yhteydessä hankkeen vastuullisen johtajaan tai toimipainoissa mittauksia tekeviin tutkijoihin. Voit keskustella heidän kanssaan kaikista tutkimuksen aikana mahdollisesti ilmenneistä haittavaikutuksista, epäilyttävistä oireista ja muista mieltäsi askarruttavista asioista.

Titteli: Tutkimusprofessori

Nimi: Annina Ropponen

Yksikkö/klinikka: Työterveyslaitos, Työkyky ja työurat-yksikkö

Suora puhelinnumero: 043-8251392

Sähköpostiosoite: annina.ropponen@ttl.fi

KUVAUS TUTKIMUKSESSA TAPAHTUVASTA HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ JA SIIHEN LIITTYVÄT TUTKITAVAN OIKEUDET

Rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjänä tutkimuksessa on Työterveyslaitos, joka vastaa tutkimuksen yhteydessä tapahtuvien henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Tutkimusrekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä henkilötietoja. Tietojen kerääminen perustuu tutkimussuunnitelmaan.

Henkilötietojen käsittelyperuste

Yleinen etu muussa tieteellisessä tutkimuksessa:

Henkilötietojen käsittelyperusteena on yleisen edun mukaisessa tieteellisessä tutkimustarkoituksessa tietosuoja-asetuksen artiklat 6.1.e ja 9.2.j. Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä. Sinulla on oikeus tarkastaa itseäsi koskevat henkilötiedot ja saada tiedoista jäljennös sekä pyytää tietojen oikaisemista tai käsittelyn rajoittamista. Lisäksi sinulla on tarvittaessa oikeus tehdä valitus henkilötietojen käsittelystä tietosuojan valvontaviranomaiselle.

Lisätietoa tietosuojasta:

Tieteellisten tutkimusten rekisterien tietosuoja | Työterveyslaitos (ttl.fi)

Tutkimukseen osallistuminen on sinulle täysin vapaaehtoista ja voit kieltäytyä osallistumasta. Voit myös tutkimuksen aikana milloin tahansa keskeyttää tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaa suostumuksesi. Tällöin sinusta ei kerätä lisätietoja. Jos peruutat suostumuksesi, sinusta kerättyjä henkilötietoja ei käytetä uusissa analyyseissä (mikäli se on teknisesti mahdollista), mutta siihen mennessä tapahtuneen käytön pohjalta tehtyjä analyysejä ei pystytä peruuttamaan.

Henkilötietojen ja aineistojen käsittely

Noudatamme tutkimusta koskevaa lainsäädäntöä ja Työterveyslaitoksen tietoturva- ja tietosuojaohjeistusta. Käytämme IT-palveluntarjoajia, jotka tarjoavat meille tekniset ratkaisut tietojen käsittelyä varten. Käsittelemme tutkimusaineistoa ja henkilötietoja kullekin tiedolle soveltuvassa ja tietoturvallisessa IT-palvelussa. Ostamme haastatteluiden äänitallenteiden muuttamisen sähköiseen ja kirjalliseen muotoon xx Oy:ltä. Säilytämme fyysistä tutkimusaineistoa (eli suostumuslomaketta ja sykevälivaihtelumittauspäiväkirjaa) Työterveyslaitoksen Helsingin toimipisteen lukituissa tiloissa ja lukituissa kaapeissa. Työterveyslaitoksen rakennuksissa on kulunvalvonta.

Keräämme tutkimusaineiston tunnistetiedoin. Tutkimuksessa henkilötietojasi käsittelevät ainoastaan tutkimusryhmään nimetyt henkilöt, joiden työtehtäviin niiden käsittely kuuluu. Tutkimuksen rekisteriin tallennetaan vain tutkimuksen tarkoituksen kannalta välttämättömiä henkilötietoja. Tutkittavien henkilöllisyyden tietää vain tutkimuksen henkilökunta, joka on salassapitovelvollinen. Kaikkia tutkimuksessa sinusta kerättyjä tietoja käsitellään tietojen keräämisen jälkeen numerokoodattuina, joten tietojasi ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista. Tietojen koodaaminen tarkoittaa sitä, että nimesi ja sähköpostiosoitteesi poistetaan ja korvataan yksilöllisellä koodilla. Tämän jälkeen sinua

koskevia tietoja ei voida tunnistaa ilman koodiavainta, jonka säilytyksestä vastaa Työterveyslaitos. Tutkimuksen ulkopuolisilla henkilöillä ei ole pääsyä koodiavaimeen. Tutkimustulokset analysoidaan koodattuna.

Mistä tietoja kerätään

Tutkimuksessa kerätään henkilötietojasi seuraavista lähteistä työnantajan Elli-työvuorosuunnitteluohjelma ja HR-järjestelmä, sähköinen Webropol-kysely, ja hengitys- ja verenkiertoelimestön ja tuki- ja liikuntaelimestön kuormituksen mittaukset ja haastattelu.

Henkilötietojen luovutus

Tässä tutkimuksessa henkilötietojasi tai näytteitäsi ei luovuteta muille tahoille.

Tietojen siirto EU- ja ETA-alueen ulkopuolelle

Tutkimuksessa tietojasi ei siirretä EU:n ja Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolelle.

Henkilötietojen säilytys

Henkilötietojasi säilytyksestä vastaa Työterveyslaitos. Kansallisarkiston Työterveyslaitokselle antaman päätöksen mukaisesti (Kansallisarkiston seulontapäätös AL/5460/07.01.01.03.01/2015) arkistoimme kaiken tutkimuksessa kerätyn tiedon tunnistetiedoin pysyvästi Työterveyslaitoksen arkistoon. Arkistointi tapahtuu tutkimusprojektin päättymisen ja tutkimusaineistosta kirjoitettavien tieteellisten julkaisujen hyväksymisen jälkeen, kuitenkin viimeistään 31.12.2030.

Kansallisarkisto on määrännyt Työterveyslaitoksen tutkimusaineistot pysyvästi säilytettäväksi. Suostumuksen peruuttamisen jälkeen tietojasi ei enää aktiivisesti käytetä tutkimukseen, mutta ne arkistoidaan.

Tietosuoja-asioissa suosittelemme ottamaan yhteyttä tutkimuksen vastuuhenkilöön.

Tutkimuspaikkakohtaisen johtavan tutkijan yhteystiedot:

Titteli: Tutkimusprofessori

Nimi: Annina Ropponen

Yksikkö/klinikka: Työterveyslaitos, Työkyky ja työurat-yksikkö

Suora puhelinnumero: 043-8251392

Sähköpostiosoite: annina.ropponen@ttl.fi

Rekisterinpitäjän tietosuojavastaavan yhteystiedot: tsv@ttl.fi

Sinulla on oikeus tehdä valitus erityisesti vakinaisen asuin- tai työpaikkasi sijainnin mukaiselle valvontaviranomaiselle, mikäli katsot, että henkilötietojen käsittelyssä rikotaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU) 2016/679 tai tietosuojalakia (1050/2018). Suomessa valvontaviranomainen on tietosuojavaltuutettu.

Tietosuojavaltuutetun toimisto, Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki, PL 800, 00531 Helsinki Puhelinvaihe: 029 566 6700, Sähköposti (kirjaamo): tietosuoja@om.fi